

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Participace jako podmínka učení

Konference pro wellbeing ve škole 2026
O nás bez nás?
Hlas mladých ve vzdělávání

4. února
9.00–17.00
Fakulta humanitních studií UK
Pátkova 2137/5, Praha 8

Týden
pro wellbeing
ve škole

Veronika Laufková

Participace = aktivní spoluúčast při učení a hodnocení

- Studující se podílejí na tom, co se učí, jak se to učí a jak poznají, že se učí dobře a vyhodnocují své učení.
 - **OECD:** schopnosti převzít odpovědnost za vlastní učení.
 - **Cook-Sather:** studující jsou partnery v učení
-
- OECD. (2019). *Student agency for 2030* (OECD Future of Education and Skills 2030 Concept Note). OECD.
 - Cook-Sather, A., Bovill, C., & Felten, P. (2014). *Engaging students as partners in learning and teaching: A guide for faculty*. Jossey-Bass.

Angažované učení (engaged learning) = aktivní, smysluplné a regulované učení

- **behaviorální** angažovanost (účastním se)
- **kognitivní** angažovanost (myslím, vysvětluji, propojuji)
- **emoční** angažovanost (má to pro mě smysl)
- **metakognitivní** angažovanost (vyhodnocuji a řídím své učení)

Nová taxonomie vzdělávacích cílů (Marzano a Kendall, 2007): sebereflexe jako podmínka učení

- Chi, M. T. H., & Wylie, R. (2014). The ICAP framework: Linking cognitive engagement to active learning outcomes. *Educational Psychologist*, 49(4), 219–243.
- Dunlosky, J., Rawson, K. A., Marsh, E. J., Nathan, M. J., & Willingham, D. T. (2013). Improving students' learning with effective learning techniques: Promising directions from cognitive and educational psychology. *Psychological Science in the Public Interest*, 14(1), 4–58.
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory Into Practice*, 41(2), 64–70.

Participace jako kontinuum (MŠ → VŠ)

Stejné principy – různé formy:

- bezpečí a důvěra
- spravedlnost a transparentnost
- práce s cíli, výsledky učení a kritérii
- možnost volby a diferenciacce
- sebehodnocení a vrstevnické hodnocení
- poskytování zpětné vazby
- odpovědnost za vlastní učení: postupné předávání odpovědnosti

Princip participace je stejný od MŠ po VŠ: bezpečí, férovost a jasnost. Mění se pouze forma a míra autonomie učících se.

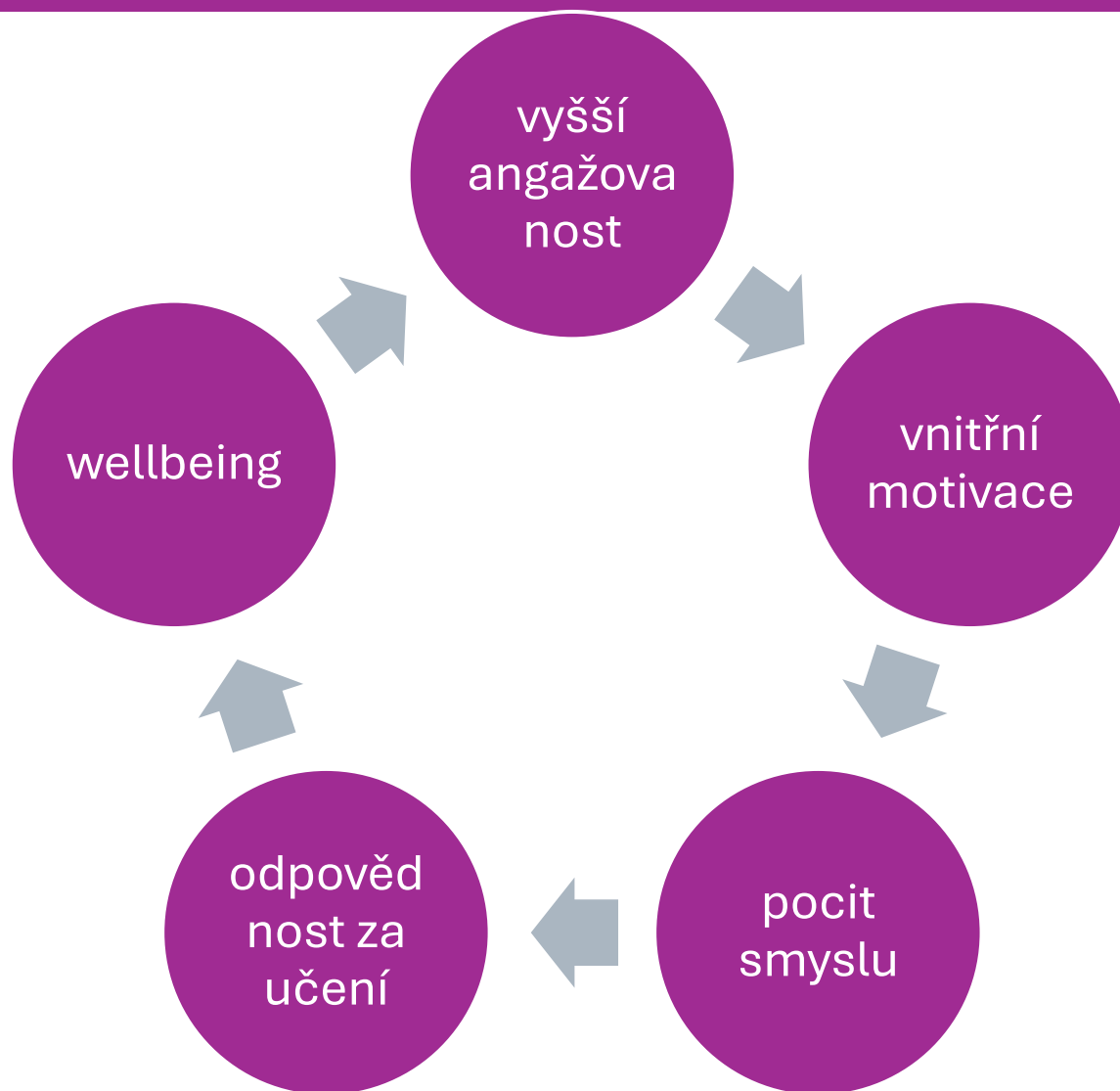
Participace z pohledu výzkumů

- Aktivní učení vede k lepším výsledkům než pasivní učení
- Sebehodnocení = metakognice a regulace učení
- Diferenciace, individualizace (gradované úlohy)
- Participace žáků ve výukové komunikaci (FF MU)
- **Postupné předávání odpovědnosti**
 - metoda scaffoldingu: I DO – WE DO – YOU DO

Hlubší učení vzniká, když studující informace aktivně zpracovávají, vysvětlují, generují a diskutují – a postupně přebírají zodpovědnost za své učení.

- Chi, M. T. H., & Wylie, R. (2014). The ICAP framework: Linking cognitive engagement to active learning outcomes. *Educational Psychologist*, 49(4), 219–243.

Důsledky participace

Participace a hodnocení

Formativní hodnocení = nástroj participace

- Stanovování cílů a kritérií
- Důkazy o učení /naučení/
- Sebehodnocení, vrstevnické hodnocení
- Zpětná vazba jako nástroj učení
- Spravedlnost a transparentnost

Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.

Učení se hodnocením

Největší efekt na učení mají strategie, které staví žáky do aktivní role. Zapojení žáků do vlastního učení prostřednictvím hodnocení má jeden z nejvýznamnějších efektů na učení.

Participace posiluje akademickou integritu v digitální době

- Generativní AI: může **podporovat učení** i **usnadňovat podvádění**
- Vyšší angažovanost → nižší tendence podvádět
- Sebehodnocení → zvyšuje zodpovědnost
- AI jako nástroj učení, ne náhrada myšlení!
- Potřeba *etických rámců, jasných pravidel, formativního hodnocení, reflexe používání AI a vzdělávání studujících o odpovědném používání AI.*

Výzkumy ukazují, že tendenci zneužívat generativní AI mají spíše neangažovaní studující, kteří nerozumí smyslu úkolu.

Participace podporuje akademickou integritu, pokud studující používají digitální nástroje k učení, nikoli místo učení.

Balalle, H., et al. (2025). *Reassessing academic integrity in the age of AI: A systematic literature review. Internet Interventions*, 100.

Podmínky prostředí pro participaci

Teorie sebedeterminace Deciho a Ryana

- **Lidé se učí nejlépe tehdy, když jsou naplněny tři základní potřeby:**
 - **Autonomie**
 - **Kompetence**
 - **Vztahovost, důvěra**
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227–268.

Závěrem k participaci, učení a hodnocení

- **Bezpečí**
- **Transparentnost, srozumitelnost a předvídatelnost pravidel**
- **Kultura dialogu**

**V takovém prostředí se z kontroly stává důvěra,
z poslušnosti odpovědnost,
z učení radost z objevování.**

Závěrem k participaci, učení a hodnocení

Participace se nerodí z tlaku, ale z bezpečí.

**Aktivní spoluúčast při učení a hodnocení
zlepšuje wellbeing i výsledky v učení.**

**PEDAGOGICKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

Veronika.Laufkova@pedf.cuni.cz